

## **Досудове врегулювання господарських спорів: сучасний погляд на медіацію**

**Туробова С.О.**, студент ННІЗН НАВС

*Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Загорняк Н.Б.*

Глобалізація зумовила розвиток різноманітних форм підприємницької діяльності, враховуючи нестабільність бізнес-середовища, виникнення конфліктів при цьому є явищем природним і неминучим. У 2006 році Міжнародна фінансова корпорація провела всебічне дослідження у сфері розв'язання господарських спорів підприємствами в Україні. Було виявлено наступні ключові результати ГИ:

- в середньому кожне підприємство має по 4 спори на рік; здебільшого предметом спору є контракти на товари та послуги з клієнтами та постачальниками;
- спори часто призводять до розірвання ділових стосунків;
- малі та середні підприємства більше страждають від спорів; при цьому великі підприємства частіше звертаються до суду для вирішення спорів та частіше виграють судові процеси;
- підприємства не задоволені судовою системою, особливо виконанням судових рішень, а більшість підприємств зацікавлені випробувати альтернативні методи врегулювання спорів;
- великій кількості підприємств бракує знань про арбітраж та медіацію.

На сучасному етапі на одного суддю місцевого господарського суду доводиться 280-370 справ на рік, це 1-2 справи на день Г21. Водночас судовий порядок вирішення господарських спорів обов'язковий лише для обмеженого кола справ, визначеного Господарським процесуальним кодексом України. Для спорів, що не увійшли до цієї категорії, можливим є врегулювання їх у досудовому порядку. Одним із таких способів виступає медіація.

Як відомо, медіація (від англ. mediation - посередництво) - це вид позасудового врегулювання спорів із залученням посередника (медіатора) - неупередженої, компетентної у галузі, в якій виник спір, особи, яка допомагає сторонам вирішити конфлікт найбільш прийнятним для них шляхом.

Закордонний досвід свідчить, що медіація, набуває все більшого значення. У США до 95% спорів вирішується, не доходячи до суду, в Англії - до 87%, у Словенії - 35%. Це пояснюється тим, що вона має перед судовим процесом низку суттєвих переваг:

1. Конфіденційність. Вирішення спору проходить в закритому режимі, відомості про нього невідомі конкурентам, ЗМІ та громадськості, на відміну від судового розгляду, який базується на принципі публічності.

2. Оперативність. При медіації спір зазвичай вирішується не більш як за тиждень, в той час як судовий процес може тривати роками.

3. Економічність. Вартість послуг медіатора зазвичай нижча, ніж судовий збір та витрати, пов'язані з розглядом справи.

4. Ефективність. Медіатором виступає особа, компетентна у предметі спору. А його вирішення спрямоване не на пошук винного, а на задоволення інтересів обох сторін та прийняття ними найбільш прийнятного рішення.

5. Добровільність. За послугами медіатора звертаються обидві сторони, оскільки мають особисту заінтересованість в знаходженні взаємовигідного компромісу, в той час як до судового провадження відповідач залучається примусово, і для нього це залучення зазвичай є небажаним.

6. Забезпечення партнерства. Вирішуючи спір, медіатор створює умови для того, щоб сторони краще усвідомили свої позиції та шляхом співпраці разом досягли згоди щодо предмета спору, що зміцнює партнерські відносини між контрагентами та закладає фундамент для подальшої тривалої співпраці у майбутньому, в той час як рішення суду зазвичай перекреслює будь-яку можливість співпраці у майбутньому, а той, хто програв, набуває статусу недобросовісного контрагента.

Таким чином, медіація безперечно є необхідним інструментом вирішення господарських спорів. У Верховній Раді було зареєстровано кілька проектів законів про медіацію, але вони були надто «сирими» і потребували значного доопрацювання, через що відхилялися. Тож професійна діяльність медіаторів все ще залишається нормативно нерегульованою.

Сьогодні при Києво-Могилянській Бізнес Школі діє Український центр медіації, що позиціонує себе як клуб, створений провідними українськими юридичними компаніями в особі їхніх представників, з метою сприяння запровадженню практик медіації на ринку юридичних послуг України. За відсутності нормативної бази, він діє на засадах самоврядування. Але, враховуючи зростаючий попит на послуги такого роду, нагальним є прийняття закону, що регламентував би правовий статус медіаторів та саму процедуру їх професійної діяльності. Це підвищило б якість надаваних послуг та довіру громадян, оскільки, на жаль, в свідомості вітчизняного населення все ще переважає думка, що лише держава здатна вирішити всі виникаючі у суспільстві конфлікти.

*Список використаних джерел:*

1. Єлісєєв А. Медіація - новий спосіб врегулювання спорів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.audvt.lviv.ua/uk/statti/24-or2anizacia-biznesu/7371-what-is-mediation.html>.

2. Подчерковний О. До проблеми примирення сторін V господарському процесі [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economiclaw.od.ua/k-probleme-primireniya-storon-v-hozyajstvennom-processe/>.